

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/829/2015
Identifikačné číslo spisu: 1015892907
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1015892907.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 1, zastúpenej JUDr. Petrom Vačokom, advokátom v Bratislave, Vázovova 9/A, proti žalovanej Slovenskej demokratickej a kresťanskej únii - Demokratickej strane, so sídlom v Bratislave, Ružinovská 28, zastúpenej Ing. JUDr. Vojtechom Keselým, CSc., advokátom v Bratislave, Košická 56, o ochranu proti zásahu do dobrej povesti právnickej osoby, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 Ct 26/2003, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2015 sp. zn. 6 Co 233/2015

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2015 sp. zn. 6 Co 233/2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 22. októbra 2009 č.k. 9 Ct 26/2003-83 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala ochrany proti zásahu do dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. (ďalej len ako „OZ“). Žalobkyni súd prvého stupňa uložil povinnosť nahradiť žalovanej k rukám jej právneho zástupcu trovy konania v sume 546,29 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Petit žaloby podľa názoru súdu prvého stupňa nie je vykonateľný. Pokiaľ totiž žalobkyňa požadovala, aby žalovanej bola uložená povinnosť zabezpečiť, aby na reklamných plochách, ktoré sa nachádzajú pri čerpacích staniaciach PHM spoločnosti Slovnaft, a. s. bol vyvesený plagát s vyobrazením registrovanej značky žalovanej s ospravednením sa žalobkyni (prvá časť petitu), žalovaná nie je vlastníčkou týchto reklamných plôch. Žalovaná tiež nie je vydavateľom denníkov K., H., S. a H., a nie je tiež prevádzkovateľkou televíznych staníc K., TV Z. a rozhlasových staníc K., R., rádio X., takže nevykonateľná je aj druhá a tretia časť petitu žaloby, v rámci ktorej žalobkyňa požadovala, aby žalovaná na svoje náklady formou inzercie opakovane dvakrát uverejnila ospravedlenie sa žalobkyni v týchto médiách. S poukazom na tieto závery súd prvého stupňa žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením z 27. februára 2012 sp. zn. 15 Co 189/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá

právo na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobkyne uznesením z 25. februára 2015 sp. zn. 2 Cdo 156/2014 zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu nesplnenia si povinnosti v zmysle ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave následne uznesením z 30. júna 2015 sp. zn. 6 Co 233/2015 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa opätovne zrušil a konanie zastavil. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že pôvodná žalovaná Demokratická strana, ktorá mala vykonať neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne, zanikla zlúčením so Slovenskou demokratickou a kresťanskou úniou (SDKÚ) a 13. februára 2006 bola vymazaná z registra politických strán. Súčasná žalovaná SDKÚ-DS žiadnym spôsobom nezasiahla do práva žalobkyne na ochranu proti zásahu do jej dobrej povesti a zodpovednosť za tento zásah na ňu z pôvodnej žalovanej neprešla. Zdôraznil, že zánikom pôvodného politického subjektu - Demokratickej strany nevznikla koalícia dvoch politických strán, ale Demokratická strana sa zlúčila s SDKÚ, ktorá po zlúčení naďalej existovala ako jedna politická strana s názvom SDKÚ-DS. Ide teda o odlišný subjekt od Demokratickej strany. Tá skutočnosť, že majetok a záväzky Demokratickej strany vrátane jej členov prešli na SDKÚ-DS nemá za následok, že SDKÚ-DS nesie zodpovednosť za žalobkyňou tvrdený zásah do jej dobrej povesti vykonaný Demokratickou stranou. Inými slovami, i keď pôvodná žalovaná Demokratická strana bola zrušená bez likvidácie a na žalovanú ako jej právnu nástupkyňu prešli zo zákona všetky jej záväzky (§ 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 85/2005 Z.z.), predmet konania je hmotnoprávne viazaný na osobu pôvodnej žalovanej Demokratickej strany a v konaní preto nemožno pokračovať. Obdobne dedením po poručiteľovi na dediča neprechádza zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, ktorý vykonal poručiteľ. Vzhľadom na uvedené odvolací súd postupoval v zmysle § 107 ods. 1 v spojení s § 211 ods. 2 a s § 221 ods. 2 O.s.p., zrušil napadnutý rozsudok a konanie zastavil. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanoveniami § 237, § 238 a § 239 O.s.p. Poukázala na skutočnosť, že Demokratická strana bola zrušená podľa ustanovenia § 14 ods. 1, písm. b/ zákona č. 85/2005 Z.z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov z dôvodu zlúčenia so žalovanou. Znamená to, že strana vo svojej podstate nezanikla, ale sa stala súčasťou inej strany. Je nesporné, že v danom prípade je žalovaná právnym nástupcom Demokratickej strany. Na žalovanú prešli aj všetky záväzky Demokratickej strany. Ďalej uviedla, že v danom prípade je zrejmé, že žalovaná sa hlási k zrušenej politickej strane. Dokonca jej názov pojala aj do svojho názvu. Prebrala majetok, záväzky a členskú základňu zrušenej Demokratickej strany. Namietala, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí nijakým spôsobom neodôvodnil, prečo povinnosti z porušenia práva na dobrú povest právnickej osoby pri zlúčení neprechádzajú na právneho nástupcu zrušenej strany. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd s poukazom na § 243b O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vydané v konaní vedenom pod spisovou značkou 6 Co 233/2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením, ktorým rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Dovolanie žalobkyne preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

V dovolacom konaní vyšla najavo existencia vady uvedená v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právnou úpravou priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takým rozhodnutím je napr. uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR pod č. 82, ročník 2002). Inými slovami sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup súdu, keď zastaví konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

So zreteľom na to, že konanie v predmetnej veci bolo v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 O. s. p. zastavené, základnou otázkou bolo, či v predmetnej veci existovali zákonné dôvody pre takýto postup súdu (zastavenie konania), alebo či súd mal v konaní pokračovať.

Podľa § 107 ods. 1 O.s.p. ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie

právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Podľa § 107 ods. 4 O.s.p. ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

Zákon č. 232/1995 Z.z. odstránil pochybnosti o postupe v prípade, ak počas konania zanikla právnická osoba, tak ako je to v predmetnej právnej veci. Súd má v takom prípade povinnosť pokračovať v konaní s jej právnym nástupcom a iba vtedy, ak nemá právneho nástupcu, konanie zastaví. Odvolací súd mal v konaní za preukázané, že pôvodná žalovaná Demokratická strana po začatí konania zanikla, pričom jej právnou nástupkyňou sa stala žalovaná (Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana).

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/1994).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnú ochranu, zakotvených v VII. oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy), normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m I. ÚS 22/2003).

Obsah práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Kodňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (III. ÚS 72008).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, str. 12, § 29; Hiro Balani c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c/a Grécko z 29. mája 1997; Higgins c/a Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004) tiež vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru), je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že uznesenie odvolacieho súdu je zmätočné, nepreskúmateľné a rozporuplné.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť to, že pri zrušení rozsudku okresného súdu a zastavení konania odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné a rozporuplné. Odvolací súd na jednej strane argumentuje, že strata spôsobilosti byť účastníkom konania v prípade pôvodnej žalovanej Demokratickej strany (DS) bráni pokračovať v konaní, pretože práva a povinnosti, o ktoré v konaní ide sú podľa hmotného práva viazané na osobu pôvodnej žalovanej Demokratickej strany a neprechádzajú na jej právnych nástupcov (teda na žalovanú SDKÚ-DS), na druhej strane ale súd v konaní s SDKÚ-DS ako so žalovanou pokračuje a predmetné konanie vedené voči tejto žalovanej zastaví. Pokiaľ bol odvolací súd toho názoru, že predmet konania je hmotnoprávne viazaný na osobu pôvodnej žalovanej Demokratickej strany (ktorá zanikla zlúčením so žalovanou) a v konaní preto nie je možné pokračovať, malo byť konanie zastavené voči pôvodnej žalovanej - Demokratickej strane. Pokiaľ mal odvolací súd za to, že v konaní je treba pokračovať so žalovanou (ako právnu nástupníčkou pôvodnej žalovanej), ale táto v konaní nie je pasívne legitimovaná, pretože na žalovanú neprešla zodpovednosť za žalobkyňou tvrdený zásah do jej dobrej povesti vykonaný Demokratickou stranou, mal žalobu voči žalovanej rozsudkom zamietnuť. Aj z tohto titulu odvolací súd nepostupoval správne, ak konanie vedené voči žalovanej SDKÚ-DS zastavil podľa § 107 ods. 1 O.s.p., pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predmet konania je hmotnoprávne viazaný na osobu pôvodnej žalovanej, preto v konaní nemožno pokračovať. Vyššie uvedenými procesnými pochybeniami odvolací súd konanie zaťažil vadou v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., čím žalobkyňa odňala možnosť konať pred súdom.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvod, ktorý viedol k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.